

**Centar Studia Mediterranea
Filozofski fakultet
Poljička cesta 35
21000 Split, Hrvatska**

**Voditelj Centra:
Izv. prof. dr. sc. Brian Willems
bwillems@ffst.hr**

Centar za interdisciplinarna istraživanja STUDIA MEDITERRANEA (SMED) temelji se na spoznaji o postojanju mediteranskih kultura koje su nastajale stoljećima u okolnostima intenzivne komunikacije što ju je omogućavao medij mora. Hrvati su baštinici drevne dalmatske kulture koju su zatekli na istočnojadranskim obalama, a isto tako jedini su mediteranski narod u golemom slavenskom svijetu. Milenijsko pripadanje kulturnom krugu čije je središte bio Apeninski poluotok, omogućilo je interferencije na svim nivoima materijalne i duhovne kulture. U vremenu intenzivne globalizacije upravo je istočna obala Jadrana danas još uvijek nedovoljno istražen kulturni prostor u kojemu su zbog manjeg utjecaja globalnih nivelacijskih procesa suvremene zapadne civilizacije sačuvani mnogi modeli materijalne i nematerijalne jadranske kulture.

SMED je osnovan s ciljem organiziranja, povezivanja i koordiniranja interdisciplinarne znanstvenoistraživačke djelatnosti na Sveučilištu u Splitu. SMED je ustrojben jedinica Filozofskog fakulteta u Splitu čija je osnovna djelatnost vezana za pokretanje vlastitih znanstvenoistraživačkih programa i projekata te povezivanje onih fakultetskih programa i projekata koji imaju interdisciplinarni karakter te mogu interferirati s projektima na područjima humanističkih i društvenih znanosti, koja su prioritetna područja centra SMED.

SMED želi valorizirati mediteransku komponentu europske i hrvatske kulture, poticati i koordinirati interdisciplinarnu istraživačku aktivnost.

Cilj SMED-a je organizirati, povezati i koordinirati interdisciplinarne znanstvenoistraživačke aktivnosti.

Aktivnosti centra

Aktivnosti Centra Studia Mediterranea proizlaze iz njegova naziva u kojemu je istaknut metodološki princip interdisciplinarnosti i prostorno određenje mediteranskog kulturnog i civilizacijskog kruga. U vremenu sve veće specijalizacije i parcelizacije znanstvenih područja istraživanja, ideja holističkog pristupa istraživanja u području humanističkih i društvenih znanosti postaje princip istraživanja koje želi fenomene protumačiti u njihovoj cjelovitosti i višeznačnosti.

Misija

Misija Centra Studia Mediterranea određena je i njegovom lokacijom na Peristilu, Poljana kraljice Jelene, križištu carda i decumanuma Dioklecijanove palače, na imperijalnom trgu nekadašnje središta svijeta. To je prostor koji ima svoju povijesnu priču, prostor u kojemu svaki kamen ima svoju milenijsku poruku, prostor u kojemu je zgusnuto vrijeme dvaju milenija povijesnog trajanja grada.

Tko smo?

Centar za interdisciplinarna istraživanja otvoren je i fleksibilan sustav koji u svakom trenutku može aktualizirati i generirati razne studijske kombinacije raspolažući studijskim potencijalom cijelog sveučilišta. To je posebno važno za mnoge nestandardne, netipične studije koje će generirati nove potrebe na tržištu znanja posebno tzv. joint studies - tip studija koji proizlazi iz ideje bolonjskog sustava studija utemeljenog na principu pokretljivosti studenata i nastavnika.

Suradnja s drugim institucijama

Radi međunarodne prepoznatljivosti od iznimne je važnosti povezivanje s međunarodnom mrežom srodnih institucija te znanstvenika zainteresiranih za suradnju. Otvoreni smo za suradnju s drugim institucijama koje se bave istraživanjem mediteranoloških tema.

Projekti

Unatoč tome što je Hrvatska geografski izrazito maritimna zemlja, mediteranska je komponenta hrvatske nacionalne kulture danas marginalna. Program: STUDIA MEDITERRANEA pokrećemo s ciljem valorizacije mediteranske komponente europske i hrvatske kulture. U fokusu našega istraživanja prirodna je i kulturna baština jadranskog maritimnog prostora koji nikada u povijesti nije bio ugroženiji nego danas. Naš program određen je i lokalitetom iz kojega istražujemo fenomena Mediterana. Ta motrišna pozicija jest središte Adriatika - zaljeva Mediterana koji se najdublje od svih njegovih voda uvukao u kontinent Europe.

STUDIA MEDITERRANEA jest program interdisciplinarnog istraživanja materijalne i nematerijalne kulture u čijoj se raznolikosti može uočiti i zajedničke odrednice obuhvaćene pojmom što ga imenuje riječ Mediteran. Taj pojam označava ukupnost mentalitetnih, kulturoloških, lingvističkih i etnoloških pojavnosti koje profiliraju kulturno heterogen, ali ipak cjelovit transetnički i interregionalni društveni, geografski i povijesni entitet. Mediteran je negativ otoka. Zapravo Mediteran jest insula - otok mora u oceanu kopna. Njegova likvidna narav jest njegova bit iz koje se mogu deducirati mnoge pojavnosti na svim razinama interpretacije. Vjerojatno nije slučajno što otac europske filozofije, Mediteranac, Thales iz Mileta, imenuje upravo vodu elementom koji je u osnovi svega što jest.

Tri velike mediteranske kulture hebrejska, grčka i rimska temelj su zapadne civilizacije; Mediteran je, sve do industrijske revolucije, bio njenim središtem da bi danas postao njena margina. Danas je Mediteran mitologem kolektivne europske nostalgije za izgubljenim zavičajem što potvrđuje fenomen pokreta milijunskih turističkih masa prema njegovim obalama.

Program obuhvaća dvanaest projekata. Projekti su odabrani prema kriteriju holističkog pristupa istraživanju s ciljem da se u istraživačkoj sinergiji postigne odgovor na esencijalna pitanja koja se nameću trima aktualnim procesima: 1. europska integracija sa svojom dinamikom transnacionalnog i interkulturalnog prožimanja; 2. akceleracija vremena izazvana informatičkom revolucijom; 3. globalizacija kao redukcija diverziteta svijeta.